

Відділ освіти Христинівської райдержадміністрації
Районний методичний кабінет
Христинівський районний будинок дитячої та юнацької творчості
Христинівської районної ради
Черкаської області

Затверджено:
На засіданні ради РМК
Протокол № 5 від
« 28 » березня 2014 р.
Завідуюча РМК
Т.С. Герещук

Погоджено:
На засіданні методичної
ради БДЮТ
Протокол № 5 від
« 28 » березня 2014 р.
Директор БДЮТ
В.І. Рачинська

Програма гуртка
«Квілінг»
(для дітей середнього шкільного віку)

Укладач програми
керівник гуртка БДЮТ
Погребняк Ж. В.

Пояснювальна записка

Легко помітити, як відрізняється від звичайного, життя тих дітей, які відвідують позашкільні навчальні заклади. Їм пощастило у дитинстві пізнати радість відгадування таємниць світу, випробувати свої здібності, знайти нову модель використання будь-якого предмета, створити своїми руками щось нове.

У позашкільній діяльності дитина, не просто відтворює те, що засвоює. Завдяки своїй унікальності та неповторності, вона розвиває, доповнює знання й навички, вдосконалює їх, а разом і себе. Саме у цьому полягає закон творчої поведінки і особливість методики позашкільного педагогічного процесу, яка відбувається на обов'язковому заохоченні різнобічного творчого самовиявлення дитини, багатстві вражень, створенні оптимальних особистісних стосунків, котрі є джерелом продуктивної творчої діяльності дітей. Гурткова робота дає дитині шанс на самовияв, на прояв своїх ініціатив з подальшим впровадженням їх у практику. На сьогодні до числа найбільш актуальних проблем позашкільної освіти належить проблема змістовного наповнення навчальних програм, а також залучення до гурткової роботи якнайбільшого числа учнівської молоді. Тому, поряд із значною кількістю технік роботи з папером, я пропоную для засвоєння і вивчення такий вид творчості як квілінг (Quilling), що представляє собою старовинну техніку обробки паперу – паперову філігрань або папероскручування.

Чому було обрано саме роботу з папером? Універсальність паперу важко переоцінити. Папір знаходить примінення майже у всіх областях діяльності людини. Творчість – не виключення. Папір – дуже виразний та піддатливий матеріал. З нього можна створити цілий світ. Існує багато видів паперової творчості. В нашій країні найбільш відома паперова творчість оригамі, проте це лише один з напрямків серед народних паперових мистецтв, дуже цікавим видом роботи з папером виявився квілінг.

Ця техніка базується на закручуванні і моделюванні за допомогою спеціального інструмента (намоточна котушка) паперових смужок шириною від 3мм до 10мм.

Короткий екскурс в історію виникнення квілінгу

У квілінга довга історія: філігранна обробка паперу була відома ще древній єгиптянам, які використовували у якості матеріалу папірус, а також це мистецтво було відоме на Середньому Сході і в Китаї.

У Франції та Італії паперова філігрань починаючи з 16ст., використовувалась монахами для прикрашання священних образів, як заміник золотої та срібної філіграні.

Наприклад, відомо, що в європейських монастирях 18 ст. техніка папероскручування використовувалась при декоруванні предметів релігійного культу та виготовленні медальйонів. Закручуючи на кінчик пташиного пера (на англійській мові даний вид творчості називається "quilling" - від слова "quill" або "пташине перо") папір з позолоченими краями, середньовічні майстрині досягали такого результату, що навіть при близькому розгляді філігранні паперові вироби виглядали, як вироби виготовлені з чистого золота.

З країн центральної Європи дане мистецтво розповсюдилося в Англію, де спочатку активно практикувалося в багатих будинках часів Стюарта, щоб потім утвердитися майже до вікторіанського періоду. Спеціалізовані журнали представляли техніку квілінга і різноманітні проекти з докладними описами та поясненнями: класичні предмети для декору, скарбнички, кошики, коробочки для предметів вжитку, навіть проводились навчальні курси по квілінгу в самих елітних школах.

З Англії квілінг перекочував в Північну Америку разом з колонізаторами. Починаючи кінця з 19ст. популярність квілінга поступово знизилася, майже до повного забуття, щоб у наші дні знову відродитися в більш сучасній формі. У цієї техніки багато прихильників у цілому світі. В Англії в 1983 році був створений "Квілінг союз Англії", справжня корпорація квілінга, а по її ініціативі в 1992 році був організований Перший Міжнародний фестиваль квілінга. На даний час цей вид творчості розповсюджений в Європі, Азії, Америці, але поступово полонить своєю неповторністю і красою Україну та Росію, адже за допомогою простого паперу та не хитрих прийомів можна створити справжні шедеври.

По всьому світу відомі приклади декоративного примінення паперу. В наші дні папероскручування широко відоме і популярне як хобі в країнах Європи, особливо в Англії та Германії. Та найширше розповсюдження це мистецтво отримало на Сході. Багаті традиції тонкої графіки і пластики дали квілінгу нове життя. Взагалі то, квілінг – це можливість побачити незвичні можливості звичайного паперу. Потрібно відмітити, що східна школа квілінгу дещо відрізняється від європейської. Європейські роботи, як правило, складаються з невеликої кількості деталей, вони лаконічні та нагадують мозаїку, прикрашають листівки та рамочки. Європа зажди поспішає, тому любить швидкі техніки. Східні ж майстри створюють витвори мистецтва, що нагадують шедеври ювелірного мистецтва.

З вищесказаного можна зрозуміти, що квілінг дуже цікава та доступна техніка, яка може використовуватись у будь якій сфері творчої діяльності людини. Вироби в стилі квілінгу можуть служити як: окремі експонати, елементи оздоблення, прикраси, іграшки, сувеніри і т.п. Дану техніку можна використовувати при вивченні окремих тем до гурткових навчальних програм, а можна використовувати цілу навчальну програму, адже об'єм матеріалу для вивчення величезний. Безсумнівним залишається факт, що квілінг не тільки цікавий, а ще й має неабияке значення для розвитку творчих здібностей особистості.

Слід відмітити основні навчальні функції техніки квілінгу:

1. Пізнавальна – дає змогу учням отримувати нові знання, отримувати нові практичні вміння та навички.
2. Виховна – сприяє формуванню вміння раціонально використовувати час та матеріали для виконання робіт.
3. Розвивальна – формує творче мислення, вміння міркувати, робити розрахунки, ескізи, викликає інтерес і потребу в інших знаннях та вміннях.
4. Евристична – дає змогу самостійно творити, використовувати нові техніки та способи виготовлення виробів, оволодівати новими прийомами діяльності.

Не зайвим буде вказати на велике значення техніки квілінгу як дидактичного засобу навчання у гуртку, що:

- розвиває моторику рук
- розвиває сприйняття, почуття
- розвиває естетичний смак
- розвиває спостережливість, увагу, увагу
- сприяє розвитку всіх розумових процесів
- ініціює творче мислення, фантазію
- підвищує рівень художньо-естетичного сприймання
- збагачує життєвий та художній досвід, емоційну сферу
- сприяє ознайомленню з довідками, новими матеріалами, інструментами
- сприяє опануванню різних типів практичної роботи
- розвиває здатність правильно складати план виконання робіт, особливо при виготовленні великих форм
- стимулює пошукову діяльність, здатність виконувати завдання різними способами.

Отже, навчання техніці квілінг в навчальному процесі позашкільного закладу дозволяє формувати компетентність вихованця.

1. Пізнавальна: оволодіння знаннями про папір, його виробництво, види, властивості, способи конструювання з паперу;
2. Практична: формування вмінь і навичок роботи з папером; виготовлення виробів у різних техніках, застосування основних прийомів роботи;
3. Творча: формування творчої особистості, емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; задоволення потреби особистості у творчій самореалізації;
4. Соціальна: виховання культури праці; формування дружніх стосунків у колективі; відчуття відповідальності, колективізму, взаємодопомоги.

Вивчення курсу квілінгу за даною програмою тісно пов'язане з такими курсами як оригамі, паперопластика, витинанка, паперова аплікація, моделювання виробів з паперу.

Мета гуртка не просто навчити гуртківців виготовляти картинки, панно та декоративні вироби і сувеніри, а й показати дітям їх творчі можливості, стимулювати їх до власної творчої діяльності до самовираження та самовдосконалення.

Гурток створюються для учнів середнього шкільного віку (8-10 років). На опрацювання навчального матеріалу відводиться 144 год (4 год на тиждень).

На заняттях учні ознайомлюються з історією винаходу паперу, його властивостями, основними етапами розвитку квілінгу. Вивчаються прості форми та моделі на їхній основі. Шляхом застосування техніки квілінг діти опановують елементарні геометричні поняття, способи папероскручування, основні сюжетні лінії, основні види квілінгу. Вивчаються різні техніки та види квілінгу: простий, складний, комбінований, об'ємний, трьохвимірний. Матеріал подається здебільшого у формі розповідей, пояснень та бесід. Велика увага приділяється

формуванню практичних умінь та навичок.

За структурою програма складається з 13 розділів, змістове наповнення яких ускладнюється на кожному рівні:

Вступне заняття;

Квілінг: історія й сучасність;

Інструментарій для квілінгу;

Класичний квілінг;

Сучасні техніки квілінгу;

Виготовлення сувенірів і декору;

Моделі в техніці квілінгу для практичного використання;

Створення моделей, композицій і проектів на різну тематику;

Підготовка виставки;

Проведення виставки;

Екскурсії, конкурси, свята, виставки;

Підсумкове заняття.

Протягом занять гуртківці ознайомлюються з видатними майстрами квілінгу з різних країн світу, опановують їхній досвід, залучаються до виготовлення власних моделей, усвідомлюють важливу роль квілінгу в науково-технічній, художній і соціальній сферах діяльності людини. Виготовлення виробів здійснюється в техніці квілінгу з поєднанням інших технік обробки паперу: паперопластика, оригамі, аплікація, витинанка та ін.

Програма дає можливість майже на кожному занятті реалізувати навчально-виховні завдання: формування творчої особистості, дружніх стосунків, відчуття відповідальності, колективізму, взаємодопомоги, творчого використання національних традицій.

Теоретичні заняття чергуються із практичною роботою, якій надається значна перевага. Хоча у ході вивчення та засвоєння програмного матеріалу учні працюють колективно, особлива роль в оволодінні курсом відводиться самостійній та індивідуальній роботі учнів, насамперед, при виготовленні авторських моделей, конструкцій, проектів. Теми подано в порядку зростання складності матеріалу. Окремі теми (об'ємні конструкції, авторські моделі) розглядаються на різних рівнях навчання залежно від їхньої доступності опанування.

На заняттях застосовуються різноманітні методи навчання: пояснювально-ілюстративні (розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація); репродуктивні (відтворювальні); проблемно-пошукові (проблемне викладання матеріалу, узагальнюючі заняття). Велика увага приділяється індивідуальному підходу до кожного гуртківця. Під час занять для мотивації навчання використовуються: сюжетно-рольові ігри, ігри-змагання та ігри-конкурси, розвиваючі ігри, «мозкові штурми» тощо.

Навчально-тематичний план

№	Розділ, тема	Кількість годин
---	--------------	-----------------

		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття. Мета та завдання роботи гуртка.	2	2	-
2.	Найпоширеніші традиційні в Україні вироби з паперу. Знайомство з технікою витинанки.	10	2	8
3.	Умовні позначки при роботі з папером. Прості базові форми оригамі	10	2	8
4.	Аплікація з паперу	10	2	8
5.	Квілінг: історія й сучасність. Основи техніки квілінгу.	16	8	8
6.	Види квілінгу. Ознайомлення з авторськими роботами вітчизняних майстрів	4	4	-
7.	Виготовлення виробів у техніці простого квілінгу	16	4	12
8.	Виготовлення виробів у техніці складного квілінгу	18	4	14
9.	Виготовлення виробів у техніці комбінованого квілінгу	18	4	14
10.	Виготовлення сувенірів до свят	16	4	12
11.	Виготовлення експонатів на виставки	18	2	16
12.	Екскурсії, конкурси, вікторини	10	-	10
13.	Підсумкове заняття. Проведення виставки	2	-	2
	Всього	144	44	100

Зміст програми

1. Вступне заняття (4 год)

Цілі, мета та завдання курсу. Правила поведінки в закладі, правила техніки безпеки, організаційні питання.

2. Найпоширеніші традиційні в Україні вироби з паперу (4 год)

Історія винайдення паперу. Історія виникнення та розвитку мистецтва виготовлення виробів з паперу методом витинанки, оригамі, паперо-пластики.

Практична робота: виготовлення простих виробів методом витинанки «Квіткова гірлянда», виготовлення простих виробів методом оригамі «Кораблик», «Жабка».

3. Робота з папером. Умовні позначки при виготовленні виробів з паперу (4 год)

Властивості паперу та основні прийоми роботи з ним. Умовні позначки при виготовлення виробів з паперу: графічні лінії, лінії згину, лінії розрізу, лінії склеювання.

Практична робота: виготовлення простих іграшок зі смужки паперу «Котик», «Курчатко», виготовлення іграшок з конуса «Песик», «Буратіно».

4. Аплікація з паперу (8 год)

Види аплікації: предметна, сюжетна, тематична. Аплікація площинна та об'ємна. Способи виготовлення аплікацій. Етапи виготовлення аплікацій з паперу. Підбір матеріалів за якістю, текстурою, кольором. Культура і естетика під час виготовлення аплікацій. Правила техніки безпеки при роботі з ножицями.

Практична робота: виготовлення аплікацій: «Букет квітів», «Подарунок до свята», «Пейзаж». Аналіз виконаних робіт.

5. Квілінг: історія й сучасність. Основи техніки квілінгу (16 год)

Історія виникнення квілінгу. Сучасні тенденції квілінгу. Основи техніки квілінгу: необхідні матеріали, інструментарій, основні форми квілінгу. Техніка безпеки при нарізуванні смужок паперу та складанні основних форм.

Практична робота: нарізування паперових смужок різного розміру, складання основних квілінгових форм, складання технологічної картки із зразками форм.

6. Види квілінгу. Ознайомлення з авторськими роботами вітчизняних майстрів (8 год)

Ознайомлення з видами квілінгу. Ознайомлення з авторськими роботами вітчизняних майстрів. Показ слайдів «Мистецтво папероскручування». Обговорення побаченого. Бесіда по пройденому матеріалі для закріплення.

7. Виготовлення виробів у техніці простого квілінгу (16 год)

Ознайомлення з прийомами виготовлення виробів у техніці простого квілінгу. Поняття про схеми виготовлення виробів. Принцип складання схем. Конструювання виробів за схемами. Прийоми створення виробів у техніці простого квілінгу.

Практична робота: ознайомлення із схемами, створення власних схем, виготовлення виробів за схемами «Квіти для мами», «Букет», «Метелики», виготовлення аплікацій технічного змісту за допомогою квілінгових форм, виготовлення плоских фігурок тварин, створення власних конструкцій. Аналіз виконаних робіт.

8. Виготовлення виробів у техніці складного квілінгу (18 год)

Ознайомлення з прийомами виготовлення виробів у техніці складного квілінгу. Виготовлення виробів за схемами. Прийоми створення виробів у техніці складного квілінгу.

Практична робота: виготовлення виробів «Об'ємні квіти», «Об'ємні фігурки тварин», виготовлення вітальних листівок, панно «Космічні фантазії», композиції «Підводне царство». Аналіз виконаних робіт.

9. Виготовлення виробів у техніці комбінованого квілінгу (18 год)

Ознайомлення з прийомами виготовлення виробів у техніці комбінованого квілінгу. Демонстрація готових робіт їх обговорення. Прийоми створення виробів у техніці комбінованого квілінгу. Ознайомлення зі схемами робіт.

Практична робота: виготовлення виробів «Жар-птиця», «Трояндове деревце». Виготовлення виробів за власним задумом. Аналіз виконаних робіт.

10. Виготовлення сувенірів до свят (16 год)

Ознайомлення з традиціями та атрибутами різних свят. Бесіда «Які подарунки та сувеніри дарують до свят?»

Практична робота: виготовлення сувенірів «Різдвяні віночки», «Новорічний подарунок», «Великодній кошик», «Любій матусі!», виготовлення вітальних листівок, виготовлення виробів «Ялинка», «Сніжинки», «Підсвічник», «Писанка», «Дзвіночки».

11. Виготовлення експонатів на виставки (20 год)

Ознайомлення з планом проведення виставок творчості учнівської молоді та їх тематикою, правилами проведення та вимогами до виробів.

Алгоритм роботи над виготовленням виставкових експонатів.

Практична робота: виготовлення виробів – експонатів до виставок різних рівнів.

12. Екскурсії, конкурси, вікторини (10 год)

Правила поведінки під час екскурсії, інструктаж. Проведення екскурсій в салон сувенірів і подарунків. Проведення конкурсів та вікторин для визначення рівня засвоєння знань гуртківцями.

13. Підсумкове заняття. Проведення виставки (4 год)

Підведення підсумків роботи за рік. Організація виставки робіт гуртківців.

Практична робота: захист гуртківцями своїх виставкових робіт. Визначення кращих робіт.

Бібліографія:

1. Д. Чиотти. Оригинальные поделки из бумаги/ Д.Чиотти. – М.: Мир книги, 2007.
2. Д. Чиотти. Узоры из бумажных лент/ Д.Чиотти. – М.: Мир книги, 2009.
3. Зайцева А. Искусство квиллинга. Магия бумажных лент/А.Зайцева. - М.: Эксмо, 2009.
4. Уолтер Х. Цветы из бумажных лент. Практическое руководство/ Х.Уолтер. – Москва, 2009.
5. Уолтер Х. Популярный квиллинг. Цветы. Птицы. Животные из

- бумажных лент /Х.Уолтер. – М.: Ниола - Пресс, 2008.
6. Уолтер Х. Узоры из бумажных лент/ Х. Уолтер. - Москва, 2009.
 7. Програми з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям. Випуск 1. – К.: Грамота, 2007.
 8. Богатеева З. Чудесные поделки из бумаги /З.Богатеева. – М.: Просвещение, 1991.
 9. Веремійчик І. Граючись, вчимося / І.веремійчик. – Тернопіль: Мальва, 2002.
 10. Сухаревська О. Іграшки з гофрованого паперу/ О.Сухаревська. – Полтава, 1999.
 11. Мейстер Н. Бумажная пластика/ Н.Мейстер. – М.: Астрель, 2001.
 12. Афонькин С., Афонькина Е. Игры и фокусы с бумагой /С. Афонькин, Е. Афонькина. – М.: Рольф Аким, 1999.
 - 13.Волобуєва Т. Розвиток творчої компетентності школярів /Т.Волобуєва. – Харків: Основа, 2005.
 14. Заброцький М. Основи вікової психології / М.Заброцький. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2006.
 15. Бородянец В. Создание комфортного психологического климата занятий в объединениях детского технического творчества / В.Бородянец // Доп. образование и воспитание. – 2008. –№2.
 16. Давидюк Н. Керівнику гуртка, студії, творчого об'єднання / Н.Давидюк.-Рівне:РОІППО,2009.